

Nørregade-ejendom renoveret

Tekst: Christian Rye

Mens vejarbejdet med at regulere Nørregade stod på, gennemgik en af gades bygninger, Nørregade nr. 13, en gennemgribende renovering. Huset ejes af glarmester Frantz Høy, der nu udvider sin glarmesterforretningen og kunsthåndelen til mere end det dobbelte areal.

- Det har været os magtpåliggende at få huset sat i stand i gammel stil, så det arkitektonisk falder smukt sammen med nr. 11, der er en af de gamle Horsens-gårde bygget i 1774, siger glarmester Frantz Høy. Han er fjerde generation i i slægtsfirmaet »Frantz Høy's glarmesterfabrik og kunsthandel«, der blev grundlagt i 1893?

- I 1980 købte vi ejendommen Nørregade 11 for på den måde at få mulighed for at få vores varer kørt ind fra Kildegade. Der havde været møbelforretning i ejendommen, og da vi overtog den, lejede vi butikken ud til Westenholz Møbler. Da Westenholz flyttede til Høegh Guldbergsgade, havde man naturligvis ikke længere brug for lokalerne, så vi skulle træffe en beslutning, om vi selv ville udnytte dem, eller de atter skulle udlejes.

- Vi har besluttet os til selv at bruge dem og inddrage dem i den nuværende butik, så der bliver væsentlig mere plads til at udstille billeder og andre kunstgenstande. Når personalet kommer fra ferie vil lokalerne blive taget i brug. Vi har fået lavet en forbindelsesdør mellem den gamle forretning i nr. 11 og den ny i nr. 13 på en måde, så det falder naturligt ind i stilen, og man skulle tro, at det altid havde været en forretning.

- Ved istandsættelsen af ejendommen har vi ikke valgt hverken den letteste eller den billigste løsning, siger Frantz Høy. Men som sagt ville vi gerne have, at ejendommen faldt så naturligt som muligt sammen med nr. 13. Den opgave stillede vi arkitekten, Erik Lauersens tegnestue, og Jørgen Knudsen, Østbirk tømrer- og Snedkerforretning som hovedentreprenør. Jeg synes, at de har løst den på en fin måde.

- De originale buer over vinduerne på første sal er bevareret, og i samme stil er der lavet buer over butiksvinduerne. Oprindeligt havde bygningen en smuk gesims. Men på et tidspunkt blev den hugget ned, og tagvinduerne blev erstattet med kviste. I forbindelse med renoveringen har vi hævet taget, og vinduerne i øverste etage fremstår ikke længere som kvistvinduer, men som vinduer under tagudhænget. Restaureringen er smukt udført, og huset pynter op i Nørregade. Det klæder også nabohuset, hvor Frantz Høy har sin forretning. Dette hus er som nævnt bygget i 1774. Den horsensianske lokalhistoriker afdøde redaktør Carl Th.

Ejendommen Nørregade 11, hvor glarmester Frantz Høy nu har forretning, fotograferet omkring århundredskiftet.

Både Nørregade 11 og 13 er nu smukt istandsatte. (Foto: Lars Juul)

Jørgensen har om huset bl.a. skrevet: Nørregade 11 er en af Horsens' interessanteste ejendomme. Dens arkitekt var den store horsensianske billedhugger Jens Hiernøe, der hermed byggede det første nyklassicistiske borgerhus i Jylland. Husets bygherre var Claus Andersen, der også lod Jens Hiernøe hugge et skilt af en stor, gotlandsk kalkstensblok. Det er et sadelmager

skilt med en kare samt sadel og seletøj. Sadelmagerskiltet blev af Frantz Høy (den nuværende glarmesters bedstefar) foræret Horsens Museum. Bygningen har også en tid fungeret som posthus. Det første posthus i Horsens lå også i Nørregade i den nuværende ejendom nr. 30. Hvornår posthuset er flyttet til Nørregade 11 vides ikke med bestemthed, men postmester H. H. Wolder ejede huset fra

1835. Han døde i 1843, og inden da var posthuset flyttet. I 1872 flyttede posthuset til stationsbygningen, og i 1881 blev post- og telegrafbygningen på Vitus Beringsplads taget i brug.

»Gennem de år, Nørregade 11 var posthus, har det været en af de mest populære ejendomme i Horsens«, fortæller Carl Th. Jørgensen. »Her søgte man til, når man ville spørge nyt. Ved middagstid kom

deligencen nordfra, og en times tid den sydfra. Postillonen førte det friske firspand op. Han var karl for at kunne knalde med sin firehestepisk, så skraldene lød som en fortsat række af pistolskud gennem Nørregade«.

Horsensianer med et eventyrligt liv

»I 1882 solgte arvingerne efter postmester Wolders enke

ejendommen til Theodor Löwenstein.

Han var horsensianer af fødsel, men inden han faldt til ro i fødebyen havde han oplevet mangt og meget«, fortæller Carl Th. Jørgensen. »Han førte i sin ungdom et meget omflakkende og eventyrligt liv. Som kun 14 års dreng gik han til søs, og efter at have sejlet i indenrigs fart i tre-fire år tog han i udenrigsfart. I slutningen af 1850'erne tjente han i den engelske marine under krigen i Indien. Han forsøgte sig også en overgang som guldgraver, hvilket dog ikke lykkedes for ham. Men i 1860'erne blev Löwenstein lods i Tientsin i Kina, hvor han tjente store penge.«

I slutningen af 1860'erne var han hjemme i fødebyen. Han blev da gift og tog sin hustru med, da han atter rejste til Kina. Her opholdt han sig til 1880, da han kom til Horsens for at leve som rentier, og to år efter - i 1882 - købte han ejendommen Nørregade 11. Ved sin død i 1913 - han var da godt 73 år - efterlod han sin formue til et museum i Horsens, og byens drøm om et museum blev kort tid efter til virkelighed takket være hans storstilede gave.

Dagblad, fabrik og Frelsens Hær

Mens Löwenstein ejede ejendommen boede læge Chr. Saugmann her. I stuerne i Nørregade 11 udkastede han de storstilede planer, for oprettelse af et dansk tuberkulose-sanatorium, og i 1899 stod Vejlefjord Sanatorium færdigt, og Saugmann blev overlæge.

I Löwensteins tid havde også Horsens Dagblad til huse i ejendommens gård, og der var en lille tobaksfabrik. Desuden havde Frelsens Hær en overgang sine lokaler her. Det gik i øvrigt ofte voldsomt til under møderne, og af og til var det nødvendigt at tilkalde politiet for at dæmpe de urolige gemytter, der søgte at genere general Boots soldater.

I 1907 overtog guldsmed Johannes Guldbrandsen ejendommen. Han solgte den til tre Horsens-håndværkere bl.a. glarmester Frantz Høy (1885-1952), der overtog de andres parter i 1919

Frantz Høys far - Morten Evendorff Høy - havde grundlagt glarmesterforretningen i 1882. Men det var først da sønnen overtog den, at der for alvor kom fart i udviklingen. Der blev bl.a. indrettet ramme- og forgylderi. Glarmestervirksomheden er også blevet kendt for sine meget fine blyindfattede ruder.

Tredje generation i virksomheden var Carl Høy, der stod ved roret i slægtsfirmaet fra 1952 til sin død i 1980. Han havde en overgang en kompagnon, og firmaet blev et interentskab. For en snes år siden trådte komagnonen imidlertid ud, og Frantz Høy overtog, hans part af firmaet. Siden Carl Høys døde har Frantz Høy, fjerde generation, drevet glarmestervirksomheden.